

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріюглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Рижкова С.Є.</i> ВИКОРИСТАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ/МЕДИЧНОГО ВТРУЧАННЯ ДЛЯ ЗМІНИ ОСОБИСТОСТІ	109
<i>Чаплінський Р.О.</i> НОМО VIRTUALIS І БІОЕТИКА: ОСІ ПЕРЕТИНУ	109
СЕКЦІЯ 3. ЕКОЦИД ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: БІОЛОГІЧНИЙ, МЕДИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТИ	
<i>Вітюк І.К.</i> ЕКОЦИД ЯК ТАКТИКА ГЕНОЦИДУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	111
<i>Крупей К.С., Кравченко Г.В.</i> НАСЛІДКИ ЕКОЦИДУ НА ТЛІ ВІЙНИ: ЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ У М. ЗАПОРІЖЖЯ.....	113
<i>Метеленко Н.Г.</i> ЕКОЦИД ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: БІОЛОГІЧНИЙ ТА МЕДИЧНИЙ АНАЛІЗ.....	114
<i>Тихомірова Ф.А.</i> УРБИЦИД ТА ЕКОЦИД В УМОВАХ ВІЙНИ.....	116
СЕКЦІЯ 4. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ (ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ СВІТ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ)	
<i>Fominaite M.</i> EXPERIENCES OF WORKPLACE AGGRESSION BY HEALTH CARE PROFESSIONALS.....	118
<i>Москвітіна Д.А.</i> МЕДИЧНИЙ ДИСКУРС РОМАНУ ДЖ. СВІФТА «МАНДРИ ГУЛЛІВЕРА»	119
<i>Лямцева О.В.</i> СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ДЛЯ ЛІКАРІВ: ВИГОДИ ТА ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАКТИКИ.....	122
<i>Власенко Ф.П.</i> ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ ЯК ОРІЄНТИРИ ЛЮДЯНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ.....	124
<i>Гусарова А.В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ОБІЗНАНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРО РОБОТУ ЛІКАРЯ- ПАТОЛОГОАНАТОМА.....	125
<i>Лаишул Д.А.</i> РОЛЬ ЛІКАРЯ В 21 СТОЛІТТІ: ЕТИКА, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	126
<i>Левчук-Воронцова Т.О.</i> СТИГМАТИЗАЦІЯ У МЕДИЦИНІ.....	128
<i>Chemerys Y.</i> PROBLEMS OF EMPATHY IN MEDICINE.....	129
СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ	
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С., Чабанович О.В., Шеф Г.Г.</i> ПРИНЦИПИ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	130
<i>Volkova G.</i> THE ROLE OF A FOREIGN LANGUAGE IN PROFESSIONAL TRAINING FOR MEDICINE.....	132
<i>Довбиш І.М., Коломоєць Ю.С.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ ЛІКАРЕМ-ВИКЛАДАЧЕМ.....	133

НАСЛІДКИ ЕКОЦИДУ НА ТЛІ ВІЙНИ: ЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ У М. ЗАПОРІЖЖЯ

*Крупей Кристина Сергіївна,
к. біол. н., ст. викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології,
Кравченко Гліб Володимирович,
студент 4-го курсу,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Вступ. Попередній науковий аналіз екологічних наслідків хімічного забруднення від ракетних обстрілів на територіях та акваторіях України показав, що з початку повномасштабного російського вторгнення в Україну великі обсяги руйнувань призвели до екологічної катастрофи [2, с. 332]. Вчинені дії російськими військовими можна назвати екоцидом, оскільки вони представляють серйозну загрозу для навколишнього середовища та життя населення. Виходячи з цього, **актуальність** роботи обумовлена необхідністю комплексного екологічного моніторингу в умовах війни, а також після техногенної катастрофи, що сталася 6 червня 2023 року – підриг греблі Каховської ГЕС. **Мета дослідження** – провести комплексне дослідження якості води м. Запоріжжя з порівняльним аналізом санітарно-епідеміологічних і гідрохімічних показників.

Матеріали та методи. Забір проб води для аналізу робили 27 липня 2023 року. Точки відбору проб водогінної води у м. Запоріжжя були наступні: 1 – Вознесенівський р-н; 2 – Олександрівський; 3 – Комунарський. Місця відбору проб дніпровської води у м. Запоріжжя включали: 1 – пляж «Правобережний»; 2 – пляж «Центральний»; 3 – пляж ДЮСШ «Локомотив». Мікробіологічну оцінку зразків води проводили за 2-ма показниками: загальне мікробне число (далі – ЗМЧ), яке визначали глибинним методом, та колі-індекс – кількість лактозопозитивних бактерій групи кишкової палички (далі – ЛКП) – титраційним методом (двофазним бродильним) [1, 3-5]. Дані гідрохімічних аналізів державного моніторингу вод в частині проведення Держводагентством спостережень на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, були надані нам Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я.

Результати. ЗМЧ питної води перевищувало норму в усіх пробах (норма – 50 КУО/см³). Найвищий показник ЗМЧ зареєстрований у 3-му зразку – 214±11,9 (в 2,4 та 1,4 раза більше ніж в 1-му та 2-му, відповідно). Вода з р. Дніпро у всіх місцях водозабору також характеризувалася високими показниками ЗМЧ. Найвище ЗМЧ було у зразку № 3 (18350±220,2 КУО/см³). У зразку № 1 та № 2 ЗМЧ було в 1,5 та 2 рази нижче, відповідно, ніж в 3-му місці забору води (12200±231,8 та 8960±188,2 КУО/см³). За колі-індексом питна вода у зазначених місцях забору води не перевищувала нормативи (норма – < 3 ЛКП в 1 дм³ води). Колі-індекс дніпровської води у всіх 3-х зразках перевищував норму (норма – < 5000 ЛКП в 1 дм³ води). При засіванні води із Запорізького водосховища (зразок № 1) у глюкозо-пептонне середовище (далі – ГПС) визначили, що колі-індекс склав 21000 (вище норми в 4,2 раза). У зразку № 2 колі-індекс перевищував норму в 14 раз – 70000. Вода з 3-го місця водозабору характеризувалася найвищим показником – > 240000 (вище норми в 48 раз та більше). При пересіванні матеріалу з флаконів, де було помутніння та газоутворення, на середовище Ендо виявили лактозо+, Гр- та оксидазо- культури. Домінантні морфотипи, що виростили на МПА у всіх зразках – палички, актиноміцети, бацили та клостридії, які є характерними для прісноводних екосистем.

Аналіз гідрохімічних показників дніпровської води проводили в тих самих місцях водозабору, але вивчали їх у динаміці. Водневий показник у всіх точках водозабору протягом червня 2023 року не перевищував норму (6,5–8,5). Сухий залишок, який визначали лише у зразку на території пляжу «Правобережний», був у межах 246,50–259,90 мг/дм³ (норма – до 1000 мг/дм³). Сульфати в цьому місці водозабору також не перевищували гранично-допустимі концентрації (далі – ГДК) – 500 мг/дм³. Вміст хлоридів визначали у всіх місцях відбору проб дніпровської води, їх концентрація коливалася від 23,80 до 29,80 мг/дм³, що значно нижче показників ГДК (350 мг/дм³). Вміст нітратів та нітритів також був в межах норми на досліджених точках забору води (3,3 та 45 мг/дм³, відповідно). БСК-повне (біохімічне споживання кисню) незначно перевищувало норму 16 червня та 26 червня 2023 року на території пляжу «Центральний» та «Правобережний», відповідно. Показник ХСК (хімічне споживання кисню) на території пляжу «Правобережний» майже у всі дні водозабору перевищував ГДК (від 31,0 до 38,0 О₂/дм³). Проте 12 червня 2023 року ХСК було в межах норми – 28,00 О₂/дм³.

Висновки. Питна вода проаналізованих зразків у м. Запоріжжя влітку 2023 року не відповідає нормам за ЗМЧ, але відповідає за колі-індексом. Це свідчить про якісне хлорування й обробку води комунальними службами, а збільшення ЗМЧ може бути як наслідком застарілих водогінних комунікацій у конкретних будівлях, так і великої кількості спороутворюючих культур в р. Дніпро. Водночас при дослідженні дніпровської води, окрім високих значень ЗМЧ, також виявили суттєво підвищений колі-індекс. Це може свідчити як про потрапляння до води великої кількості продуктів розкладання органічних решток, сміття, каналізаційних стоків через військові дії, так і про сезонні коливання температури. В будь-якому випадку такі показники повинні насторожувати та вимагають ретельного контролю і моніторингу, оскільки р. Дніпро протікає безпосередньо через місто, і екологічний стан цього водного об'єкта тісно пов'язаний зі здоров'ям мешканців нашого регіону. Для запобігання поширенню спалахів кишкових інфекцій необхідно продовжувати запровадження протиепідемічних заходів, а саме заборони на плавання та виловлювання риби у р. Дніпро. Спалахи інфекцій у літній сезон є серйозною проблемою і в мирний час, але протягом війни ця проблема загострюється ще сильніше, оскільки медична система перевантажена пораненими військовими й мешканцями ТОТ.

Список використаних джерел

1. Гігієнічні нормативи якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення : наказ МОЗ України від 02.06.2022 № 721.
2. Крупей К. С., Рябко І. Ю. Екологічні наслідки ракетних обстрілів територій і акваторій України в умовах війни / I Міжнародна науково-практична конференція «Подолання екологічних ризиків та загроз для довкілля в умовах надзвичайних ситуацій» (26-27 травня 2022 р., м. Полтава). 2022. м. Полтава : НУПП. С. 332-334.
3. Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів : наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173 (із змінами, внесеними згідно з Наказами МОЗ України № 362 та № 653).
4. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» : наказ МОЗ України від 12.05.2010 р. № 400 (із змінами, внесеними наказами МОЗ України від 18.02.2022 р. № 341).
5. Про затвердження методичних вказівок «Санітарно-мікробіологічний контроль якості питної води» : наказ МОЗ України від 03.02.2005 № 60.

ЕКОЦИД ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: БІОЛОГІЧНИЙ ТА МЕДИЧНИЙ АНАЛІЗ

*Метеленко Наталя Георгіївна
доктор економічних наук, професор,
Директорка Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М.Потебні
Запорізького національного університету*

Анотація. Тема "Екоцид та злочини проти довкілля: біологічний та медичний аналіз" є дуже актуальною в сучасному світі, оскільки проблеми екології та порушення природних ресурсів стають все більш серйозними та загрожують довкіллю та людським життям. Екоцид та злочини проти довкілля - це глобальні проблеми, які потребують міжнародної співпраці. Біологічний та медичний аналіз може висвітлити масштаби проблеми та визначити спільні підходи до її розв'язання.

Abstract. The topic "Ecocide and crimes against the environment: biological and medical analysis" is very relevant in today's world, because the problems of ecology and violation of natural resources are becoming more and more serious and threaten the environment and human life. Ecocide and crimes against the environment are global problems that require international cooperation. Biological and medical analysis can highlight the scale of the problem and identify joint approaches to its solution.

Екоцид та злочини проти довкілля - це глобальні проблеми, які потребують міжнародної співпраці. Біологічний та медичний аналіз може висвітлити масштаби проблеми та визначити спільні підходи до їх розв'язання. Усі ці аспекти обґрунтовують актуальність теми та вказують на необхідність глибшого вивчення біологічних та медичних аспектів екологічних проблем. Осмислення цих аспектів може сприяти розробці інтегрованих стратегій для вирішення екологічних викликів та збереження природи для майбутніх поколінь. Основні аргументи для обґрунтування цієї теми включають біологічні та медичні аспекти, які вказують на серйозні наслідки для природи та здоров'я людини. Поняття "екоцид" набуває все більшої уваги у юридичному контексті. Біологічний